

Day One 2.9.2025 / Rektor Ilkka Niemeläs tal

Jag var förväntansfull. Kanske lite förskräckt.

Och av en god anledning: Jag hade precis lämnat min hemstad Säkylä för gott, efter att ha gjort min värnplikt. Jag var på väg någonstans där jag inte kände någon.

Men den dagen i september 1981 när jag kom till campus för att inleda mina studier, precis här i Otnäs, visste jag att mitt liv skulle förändras.

Samhället höll på att förändras på 1980-talet: en ny teknisk innovation, den så kallade persondatorn, vände upp och ner på vårt sätt att göra saker och ting och vad vi trodde var möjligt. Som så många av de människor jag lärde känna ville också jag ta till vara möjligheterna som låg framför mig.

Jag ville vara med och förändra världen.

Jag ser samma önskan och förväntan i ögonen på de nya studerande som nu inleder sina studier.

Idag, när vi inleder vårt 16:e läsår, har jag nöjet att välkomna er, nya studerande, i vår gemenskap av aaltoiter. Ni har otaliga nya upplevelser framför er: från att träffa nya människor till att lyssna på föreläsningar av framstående experter och experimentera i de många labben och verkstäderna på campus.

Livet är fullt av möjligheter.

Det är en känsla som jag är säker på att delas av många i detta rum, inklusive de 200 alumner som inledde sina studier här för 50 eller 60 år sedan såväl som den stora skara gäster och personal som är med oss här idag.

Tervetuloa, kaikki. Välkomna alla. Welcome, everyone.

Som ny studerande står du inför många val och möjligheter. Du undrar förmodligen: Hur kan du hitta rätt väg?

Att lära sig att lära är enligt mig den viktigaste grunden för livet.

Utbildning lönar sig **verkligt**.

Jag vet att det kanske inte känns så när du skrollar i ditt flöde. Vi har den senaste tiden sett flera nyheter om hur svårt det är för utexaminerade att hitta sina första jobb.

Men på lång sikt talar statistiken sitt tydliga språk: en universitetsexamen är faktiskt det bästa sättet att förbättra dina möjligheter att få jobb, och detta gäller under både bättre och sämre tider. I det stora hela ser vi att högre utbildning mer än halverar sannolikheten för arbetslöshet.

En universitetsexamen ger dig kunskap och färdigheter som du kommer att ha nytta av livet ut.

Även om slutresultatet naturligtvis är viktigt anser vi vid Aalto att utbildning är mer än en examen. När jag kom till campus för fyrtiofyra år sedan hade jag ingen aning om att jag skulle få vänner för livet eller att jag skulle hamna där jag är idag.

Om det är något jag har lärt mig under dessa årtionden är det att man kommer långt med hjälp av nyfikenhet och en vilja att kasta sig in i det okända.

För att citera en av våra alumner och medgrundare av Supercell, Ilkka Paananen: "På sätt och vis är det bra att vara ung och inte veta vad som är möjligt. Det är faktiskt då som allting blir möjligt."

Nuförtiden sker saker fort.

Den teknologiska utvecklingen har till exempel aldrig gått så snabbt framåt. Våra nya studerande har chansen att vara en del av förändringen. Du, med ny halare, nya vänner och kanske ett nytt hem, kan bestämma: vilken sorts värld vill jag bygga? Hur vill jag bidra?

Universitet och beslutsfattare behöver i sin tur lyssna noga.

Universiteten och beslutsfattarna måste se till att utbildningen håller jämna steg med tiden.

Det är därför vi på Aalto för närvarande överväger att inrätta ett nytt mångvetenskapligt kandidatprogram. De studerande inom detta program skulle studera teknik, konst och ekonomi och först halvvägs in i studierna avgöra inom vilket område de ska ta sin examen. På så sätt skulle vi minska pressen på unga att välja rätt område från början, och samtidigt skulle vi utbilda aaltoiter som har en förmåga att tänka brett.

Just nu trevar det finländska samhället sig fram i en mycket svår situation. Arbetsproduktiviteten har inte förbättrats i önskad utsträckning och ekonomin har inte vuxit på över tio år.

Men situationen är inte genomgående så dystert. Vår professor emeritus Matti Pohjola har analyserat Finlands tillväxtutmaningar inom olika områden. Enligt hans rapport sker det faktiskt en stark tillväxt i Finland inom vissa områden, till exempel i företag inom deep tech och informationsteknologi.

Aaltoiterna spelar en viktig roll i detta och många av dessa växande företag har sitt ursprung här i Otnäs. Och takten fortsätter att öka: De företag som har grundats av alumner från Aalto har redan ett sammanlagt värde på över 30 miljarder euro, och de har skapat över 15 000 nya jobb.

Finland behöver samma sorts förnyelse och tillväxvilja inom alla branscher.

I Helsingin Sanomat kunde vi nyligen läsa om en rapport från konsultföretaget McKinsey som granskade de finländska storföretagens låga tillväxtmål och försiktighet i fråga om att investera i forskning och utveckling. Företagen undviker att ta risker.

Om allt fler branscher skulle förnya sig på ett djärvare sätt skulle det ekonomiska läget ljusna ytterligare. Alla vi som hör till Aalto-gemenskapen kan för vår del bidra till denna välbehövliga förändring.

I detta kärva läge, där vi behöver hjälpa de växande branscherna att förnya Finland, följer jag mycket noggrant regeringens budgetförhandlingar för nästa år. Dessa pågår fortfarande. Forsknings- och kulturminister Mari-Leena Talvitie, som snart talar till oss, kanske berättar senaste nytt om förhandlingarna.

I regeringsprogrammet anges ett viktigt mål att minst hälften av alla unga vuxna ska avlägga högskoleexamen. Detta eftersom Finland släpar efter betydligt vad gäller den genomsnittliga utbildningsnivån för unga vuxna i OECD-länderna. Högskolorna strävar efter att uppfylla detta mål genom att öka sin utbildningskapacitet. Det innebär ett behov av undervisningspersonal, lokaler och verktyg för att erbjuda alla studerande en högklassig utbildning fram till utexaminering. Därför behöver universiteten förutsägbara finansiella utsikter.

Regeringen har dock redan på våren kommit överens om nedskärningar för de kommande åren i universitetens basfinansiering, som används för att genomföra utbildningen. Redan dessa nedskärningar för Finland längre bort från regeringens mål att höja utbildningsnivån. Jag vädjar till landets ledare: Framtiden bygger på forskning och utbildning. Skär inte ned i dem.

Jag vill stå upp för det arbete vi gör här, för jag ser det enorma värde som forskningen och utbildningen tillför i världen.

Kära aaltoiter, jag vill tacka er alla för det meningsfulla arbete som ni gör varje dag på detta campus.

Till våra nya studerande vill jag säga att det finns en stor potential när också ni blir en del av Aaltos historia.

När jag inledde mina studier visste jag att jag ville vara med och skapa förändring. Längs vägen stötte jag på många spännande stigar som jag hade kunnat utforska. Men en av dem fångade min uppmärksamhet och jag bestämde mig för att dyka in i det okända. Fyra decennier senare kan vi se att det som var ett nischat ämne på 1980-talet nu har blivit vår vardag: artificiell intelligens förändrar verkligen vår värld.

Du kanske väljer en annan utmaning. Nu är tiden inne för dig att hitta din egen väg.

Om det är något jag är säker på är det att du, genom att lära dig att lära, kan hitta fram på vilken väg du än väljer.

Tillåt dig själv att vara nyfiken och kasta dig in i det okända. Det är i **den** stunden som det omöjliga bli lite mer möjligt.

